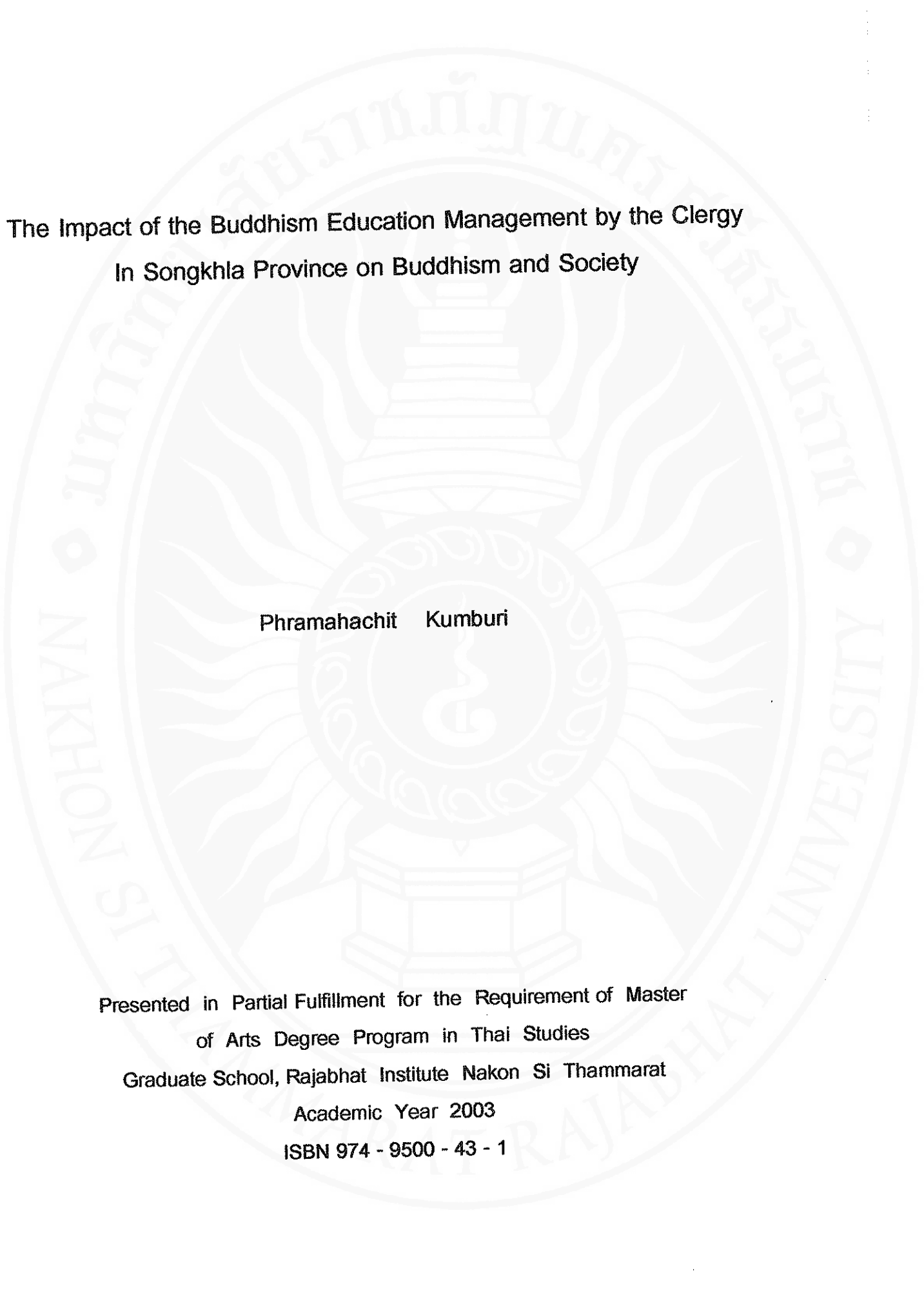

ผลกระทบจากการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์
จังหวัดสงขลาที่มีต่อพระพุทธศาสนาและสังคม

พระมหาชิต กุมบุรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา
ปีการศึกษา 2546
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
ISBN 974 - 9500 - 43 - 1

**The Impact of the Buddhism Education Management by the Clergy
In Songkhla Province on Buddhism and Society**

Phramahachit Kumburi

**Presented in Partial Fulfillment for the Requirement of Master
of Arts Degree Program in Thai Studies**

Graduate School, Rajabhat Institute Nakhon Si Thammarat

Academic Year 2003

ISBN 974 - 9500 - 43 - 1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลกระทบจากการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะ

สงฆ์จังหวัดสงขลาที่มีต่อพระพุทธศาสนาและสังคม

ผู้วิจัย

พระมหาชาติ กุมบุรี

สาขา

ไทยคดีศึกษา

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เหม ทองชัย)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประจิตร มหาหิง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เปรมจิต ชนะวงศ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เหม ทองชัย)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประจิตร มหาหิง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เปรมจิต ชนะวงศ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉัตรชัย ศุภระกาญจน์)

..... กรรมการ

(พระสิริคณาภรณ์)

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลึกซึ้งตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์วิมล ดำศรี)

วันที่ 1 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2546

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลกระทบจากการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ในจังหวัดสงขลา ที่มีต่อพระพุทธศาสนาและสังคม
ผู้วิจัย	พระมหาชิต กุมบุรี
สาขา	ไทยคดีศึกษา
ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เหม ทองชัย
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ประจิตร มหาหิง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประมจิตร หนองหวี

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม (2) ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการจัดการศึกษาที่มีต่อพระพุทธศาสนาและสังคม ใช้วิธีวิจัยเอกสารและการวิจัยภาคสนาม โดยใช้เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านสภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ผู้บริหารส่วนใหญ่อยู่ในวัยสูงอายุ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยและขาดประสบการณ์ด้านการสอน ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นสามเณรงบประมาณได้รับการจัดสรรน้อย เนื้อหาหลักสูตรแผนกบาลี แผนกนักธรรมจัดตามแม่กองบาลีและกองธรรมกำหนด ส่วนแผนกสามัญศึกษาจัดตามกรมวิชาการกำหนด วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาแผนกบาลีมุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจด้านไวยากรณ์และการใช้ภาษาบาลี แผนกนักธรรมมุ่งให้ผู้เรียนศึกษาหลักพระธรรมวินัยขั้นพื้นฐาน แผนกสามัญศึกษามุ่งให้ผู้เรียนศึกษาวิชาสามัญ การวัดผลและการประเมินผลแผนกบาลีและนักธรรม กำหนดโดยแม่กองบาลีและแม่กองธรรม ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาแผนกบาลีและนักธรรมมีจำนวนน้อย

2. ปัญหาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมคือ ผู้บริหารขาดประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษา ครูขาดแคลน และไม่ได้รับการบรรจุทำให้เปลี่ยนแปลงบ่อย ผู้เรียนไม่ตั้งใจเรียน งบประมาณไม่เพียงพอ เนื้อหาหลักสูตรแผนกบาลีและนักธรรมยากและมากเกินไป แผนกสามัญศึกษาขาดเนื้อหาภาคปฏิบัติ การบริหารบุคลากรมีปัญหาเกี่ยวกับการคัดเลือกครูสอนและนักเรียน วัดไม่

จัดทำข้อมูลครูและผู้เรียน การเรียนการสอนแผนกบาลีและแผนกธรรมยังยึดตามรูปแบบและวิธีการเดิม ๆ ข้อสอบที่ใช้วัดผลและการประเมินผลยากเน้นเฉพาะความจำอย่างเดียว ผู้เรียนขาดสอบ สอบตกและทุจริตกันมาก นอกจากนี้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละชั้นมีคุณภาพด้อยลงไม่สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้

3. ผลกระทบจากการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมที่มีต่อพระพุทธศาสนา ด้านศาสนธรรม ส่งเสริมพระภิกษุและประชาชนให้ได้ศึกษาหลักธรรมแล้วนำไปปฏิบัติและเผยแผ่สร้างความมั่นคงให้แก่ศาสนธรรม ด้านศาสนบุคคลเป็นการผลิตบุคลากรให้แก่คณะสงฆ์ ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านการศึกษาและการปกครอง ส่วนผลกระทบต่อสังคม การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ช่วยให้ประชาชนได้ศึกษาหลักธรรมและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน สร้างความสงบสุขแก่สังคม และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาสได้เข้ามาบวชเพื่อศึกษาต่อ เป็นการยกระดับการศึกษาและสถานะภาพทางสังคม และยังเป็นการส่งเสริมให้วัดและชุมชนมีความเข้าใจบทบาทระหว่างกันมากขึ้น

ABSTRACT

The title The Impact of The Buddhism education Management by the clergy
 In Songkhla Province on Buddhism and Society
The Author Phramaha Chit Kumburi
Program Thai Studies
Thesis chaiman Assistant Professor Dr. Hem Thongchai
Thesis advisor Associate Professor Dr. Prajitr Mahahing
Thesis advisor Assistant Professor Premjit Chanawong

The objectives of this research were to study conditions and problems of the management of Buddhism education, and to study the impacts the management of education on Buddhism and Society. The methodologies used wave document research and structured interview.

The research of this study were as follow:

1. The state of Buddhism education, it was found that most of the administrators were elder, and the teachers not only had less education but also lack of teaching experience. Most of students wave novices. The budget allocated was also not enough. The mean curriculum was set by Pali and Dhamma department, whereas the general education subjects by Academic department, Ministry of education. It was also found that the major focus of teaching and learning on Pali was to understand grammar and it's usage. The fundamental Dhamma was emphasized on Dhamma subjects, and the general education on the general education subjects. The measurement and evaluation wave done by Pali and Dhamma department. There wave not many students and graduates form

Pali's and Dhamma's.

2. The problems of management of Buddhism education were; the lack of experiences in educational administration by administrators. Inadequate number of teachers, frequently changing in teachers position owing to no permanent one, no paying attention by students, inadequate budget, difficult and much content of curriculum on Pali and Dhamma, unpractical content of general education. Concerning personnel administration, it was found that clergy hadn't collected data of students and teachers. Teaching and learning Pali and Dhamma was traditional approach. The examination test was difficult and emphasized on memory. Many of students wave frequently absent and cheated in examination, resulting in failure in examination. Hove over, the quality of graduates was under standards, and unable to transfer their knowledge to others.

3. The impact of Buddhism education, it was found that monks and people could understand Buddhism principles and distributes them to others in order to maintain Buddhism. In term of graduate production, it helped increase knowledgeable people to educate this society, and reduce social problems. Besides, it could increase educational opportunity to the poor becoming monks to upgrade educational level and social status. In addition, it could promote closer understanding between the temple and community.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เหม ทองชัย ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ประจิตร มหาหิง และผู้ช่วยศาสตราจารย์เปรมจิต ชนะวงศ์ กรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉัตรชัย ศุภระกาญจน์ และพระสิริคณาภรณ์ กรรมการร่วม และอาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบกราบพระคุณพระราชวীরภรณ์ และพระสังฆาธิการในจังหวัดสงขลาทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการวิจัยโดยการให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ และขอขอบคุณครอบครัว กุมนบุรี และบุญราศรี ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์มาตลอด

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบแด่ เพื่อนพระภิกษุสามเณรที่กำลังทำหน้าที่สอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษาทั่วจังหวัดสงขลาและทั่วประเทศ และทำงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระมหาชาติ กุมนบุรี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของการจัดการศึกษา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ของการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความสำคัญของการศึกษาพระปริยัติธรรม.....	10
ลักษณะของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม.....	11

บทที่

หน้า

จุดมุ่งหมายของการศึกษาพระปริยัติธรรม.....	13
ภูมิหลังการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์.....	14
ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาคณะสงฆ์.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
แหล่งข้อมูลการวิจัย	34
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	36
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมในจังหวัดสงขลา.....	39
ลักษณะการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดสงขลา.....	39
สภาพการจัดการศึกษา	43
สภาพด้านปัจจัยทางการศึกษาพระปริยัติธรรม	44
สภาพด้านกระบวนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม	47
สภาพด้านผลผลิตทางการศึกษาพระปริยัติธรรม.....	51
ปัญหาการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดสงขลา	54
ปัญหาด้านปัจจัยทางการศึกษา.....	54
ปัญหาด้านกระบวนการการศึกษา.....	65
ปัญหาด้านผลผลิตทางการศึกษา	72
5 ผลกระทบจากการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดสงขลา	74
ผลกระทบต่อพระพุทธศาสนา.....	74
ผลกระทบต่อศาสนธรรม.....	74
ผลกระทบต่อศาสนบุคคล	81
ผลกระทบต่อสังคม.....	90

6	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	102
	สรุปผล.....	103
	อภิปรายผล.....	108
	ข้อเสนอแนะ	115
	บรรณานุกรม	119
	ภาคผนวก	124
	ภาคผนวก ก บุคลากร.....	125
	ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	129
	ภาคผนวก ค สำนักศาสนศึกษา	137
	ประวัติผู้วิจัย	138

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 การศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน.....	21
2 โครงสร้างด้านการปกครองของคณะสงฆ์	24
3 การบริหารการศึกษาแผนกนันทกรรมและแผนกบาลี	24
4 กรอบแนวคิดในการศึกษา	33
5 การบริหารการศึกษาคณะสงฆ์จังหวัดสงขลา	66

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนผู้เข้าสอบนักธรรมระหว่างปี 2542 – 2545	40
2 จำนวนผู้เข้าสอบบาลีระหว่างปี 2543 -2546	41
3 จำนวนผู้เรียนแผนกสามัญศึกษาระหว่างปี 2544 -2545	42
4 จำนวนผู้เรียนธรรมศึกษาระหว่างปี 2543 -2545	43
5 จำนวนผู้เข้าสอบและสอบได้แผนกบาลีปี 2546	52
6 จำนวนผู้เข้าสอบและสอบได้แผนกธรรมปี 2545	52
7 จำนวนผู้ขาดสอบและสอบตกแผนกบาลี ปี 2545	71
8 จำนวนผู้เข้าเรียนธรรมศึกษาปี 2545.....	85

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลกระทบจากการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ในจังหวัดสงขลา ที่มีต่อพระพุทธศาสนาและสังคม
ผู้วิจัย	พระมหาชิต กุมบุรี
สาขา	ไทยคดีศึกษา
ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เหม ทองชัย
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ประจิตร มหาหิง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เปรมจิต ชนะวงศ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม (2) ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการจัดการศึกษาที่มีต่อพระพุทธศาสนาและสังคม โดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและการวิจัยภาคสนาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ และการสังเกต

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการศึกษา ผู้บริหารส่วนใหญ่อยู่ในวัยสูงอายุ และทำงานด้านการปกครอง ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีพื้นฐานการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ขาดประสบการณ์ด้านการสอน ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นสามเณรไม่สนใจศึกษาแผนกบาลีและแผนกนักธรรมงบประมาณได้รับการจัดสรรน้อยไม่เพียงพอ เนื้อหาของหลักสูตรแผนกบาลีและแผนกนักธรรมมากไม่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน แผนกสามัญศึกษาขาดด้านการปฏิบัติ การศึกษาแผนกบาลีมีวัตถุประสงค์ให้เข้าใจหลักไวยากรณ์และภาษาสำหรับใช้ศึกษาพระไตรปิฎก แผนกนักธรรมมุ่งให้ศึกษาหลักพระธรรมวินัยขั้นพื้นฐาน แผนกสามัญศึกษามุ่งให้ศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม การจัดการศึกษามีลักษณะวัดจัดกันเอง การเรียนการสอนแผนกบาลีและแผนกนักธรรมมีลักษณะเพียงรักษาประเพณี แผนกสามัญศึกษาจัดตามระเบียบของกรมวิชาการ การวัดผลและการประเมินผลแผนกบาลีและแผนกธรรมกำหนดโดยแม่กองบาลีและแม่กองธรรมสนามหลวง ไม่สามารถวัดผลและประเมินผลได้ตามประสงค์ของผู้สอน ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาแผนกบาลีและแผนกนักธรรมมีปริมาณและคุณภาพน้อยลง

ปัญหาการจัดการศึกษาคือ ผู้บริหารขาดประสบการณ์ และให้ความสำคัญกับงานด้านการปกครองมากกว่าด้านการศึกษา ครูขาดแคลน และไม่ได้รับการแต่งตั้งทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้เรียนแผนกบาลีและแผนกนักธรรมไม่ตั้งใจศึกษาและมีจำนวนลดน้อยลง งบประมาณได้รับน้อยไม่สามารถนำมาพัฒนาการศึกษาได้ เนื้อหาหลักสูตรแผนกบาลีและแผนกนักธรรมเข้าใจยากและมากไม่เหมาะสมกับระยะเวลาที่เรียน การจัดการศึกษามีเป้าหมายไม่ชัดเจน การบริหารและการจัดการด้านบุคลากรมีปัญหาเพราะคัดเลือกครูสอนไม่ได้ ไม่มีผู้รับผิดชอบงานด้านทะเบียน ทำให้ขาดข้อมูลด้านครูและผู้เรียนสำหรับนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน ครูและนักเรียน สอนและเรียนกันตามความพอใจ ไม่มีผู้รับผิดชอบด้านวัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ การเรียนการสอนแผนกบาลีและแผนกธรรมไม่ได้พัฒนารูปแบบและวิธีการสอนให้ทันสมัยยังใช้รูปแบบเก่า ๆ ข้อสอบที่ใช้การวัดผลและการประเมินผลยากและใช้วัดความจำอย่างเดียว ไม่วัดด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ผู้เรียนสอบตก ขาดสอบ และทุจริตกันมาก และคุณภาพของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา niedrig ไม่สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้

ผลกระทบที่มีต่อพระพุทธศาสนา คือ ด้านศาสนธรรม พระภิกษุสามเณรและประชาชนได้ศึกษาหลักธรรมแล้วก็นำไปปฏิบัติและเผยแพร่ สร้างความมั่นคงให้กับหลักธรรม ด้านศาสนบุคคล ได้แก่ การผลิต และการพัฒนาบุคลากรให้คณะสงฆ์ แก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านการศึกษา และด้านการปกครอง และผลกระทบต่อสังคมคือ การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ส่งผลให้ประชาชนเข้าใจและน้อมนำเอาหลักธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน สร้างความสงบสุขให้แก่สังคม รู้จักรับผิดชอบต่อสังคม ส่งผลให้เยาวชนและประชาชนเข้าใจโทษของยาเสพติดและอบายมุขมากขึ้น นอกจากนี้เป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาสได้บวชเข้ามาเพื่อศึกษาต่อ ยก ระดับความรู้และสถานะภาพทางสังคม และสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่งวัดกับชุมชน ทำให้วัดและชุมชนมีความเข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่ายมากขึ้น

ABSTRACT

The title The Impact of The Buddhist Studies Management by the Buddhist Orders in songkhla Province on buddhism and Society

The Author Phramaha Chit Kumburi

Program Thai Studies

Thesis chairman Assistant Professor Dr. Hem Thongchai

Thesis advisor Associate Professor Dr. Prajitr Mahahing

Thesis advisor Assistant Professor Premjit Chanawong

The purpose of this research were as follow ;1. Studying the condition and problems of the adjustment of Buddhist Studies educations. 2. Studying the impacts was occurred form education management to Buddhism and Buddhist's Society by doing research works and documentaries. the instruments of this survey were an interview and observation.

The result of this research was found that the majorities of administrators are old ages and work on administrate, The maximum knowledge of teachers are primaries, lack of experiences in teaching. The majorities of learners and novices and negligences. Study Pali and Dhamma courses, adequate of budgets. The curriculums of Pali and Dhamma courses are not suitable for present society. In Dhamma courses sections are short of practicles. Studying of Pali is just understanding gramma and languages of tripitaka . In the field of Dhamma courses aims to learn Dhamma in primary. The elementary education learners want to know Dhamma and worldwinde. Monasteries themselves conduct their

educations. Teaching Pali and Dhamma are only to reserve custom. Holding the exams are in the hands of Religions Department and qualities of learner are down.

The problem of these educations are; administrators lack of experiences and emphasis on governors more than on educations. Lack of teachers are not appointed permanent and always could be changed. The learners Pali and Dhamma courses are not pay attention in study and the numbers are deteriorate. Lack of budget for developing educations. The material of Pali and Dhamma curriculum are difficult to realise and not related the duration of learning. The target of educations are not clear so the administrators are unable to select teachers, on one responsible in registry that lack of teachers, detail and the learners upgrade themselves. Teachers and the followers learn and studies as their prefer, no body responding all equipments and places. Learning and teaching Pali and Dhamma do not develop in pattern. The examinations and the assessment are difficulties and learning by heart such as Buddhism, minded and experiences, fails the exams and cheating exams. The qualities of learners whom had passed out less unable to relate their knowledge to others.

The consequences on Buddhism are monks and novices laities capable to practise in daily lives and spread religions mark society peacefully. Responsibilities for social welfare. Further more, opening the opportunities in educations for all walks of life including handicaps persons upgrade knowledge and position to society and make good relationship between monasteries and communities and making temples and communities good understanding for their important rolls.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เหม ทองชัย ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ประจิตร มหาหิง และผู้ช่วยศาสตราจารย์เปรมจิต ชนะวงศ์ กรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉัตรชัย ศุภระภาญจน์ และพระสิริคณาภรณ์ กรรมการร่วม และอาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบกราบพระคุณพระราชาวีราภรณ์ และพระสังฆาธิการในจังหวัดสงขลาทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการวิจัยโดยการให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ และขอขอบคุณครอบครัว กุมบุรี และบุญราศรี ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์มาตลอด

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบแด่ เพื่อนพระภิกษุสามเณรที่กำลังทำหน้าที่สอนพระปริยัติธรรมในสำนักศาสนศึกษาทั่วจังหวัดสงขลาและทั่วประเทศ และทำงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระมหาชาติ กุมบุรี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ..... ก

กิตติกรรมประกาศ..... จ

สารบัญ..... ฉ

สารบัญภาพ..... ฉ

สารบัญตาราง..... ญ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความสำคัญของการจัดการศึกษา.....	1
	วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
	ประโยชน์ของการวิจัย.....	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	10
	ความสำคัญของการศึกษาพระปริยัติธรรม.....	10
	ลักษณะของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม.....	11

บทที่

หน้า

จุดมุ่งหมายของการศึกษาพระปริยัติธรรม.....	13
ภูมิหลังการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์.....	14
ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาคณะสงฆ์.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
แหล่งข้อมูลการวิจัย	34
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	35
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมในจังหวัดสงขลา.....	39
ลักษณะการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดสงขลา.....	39
สภาพการจัดการศึกษา	43
สภาพด้านปัจจัยทางการศึกษาพระปริยัติธรรม	44
สภาพด้านกระบวนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม	48
สภาพด้านผลผลิตทางการศึกษาพระปริยัติธรรม.....	51
ปัญหาการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดสงขลา	54
ปัญหาด้านปัจจัยทางการศึกษา.....	54
ปัญหาด้านกระบวนการการศึกษา.....	65
ปัญหาด้านผลผลิตทางการศึกษา.....	72
5 ผลกระทบจากการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดสงขลา.....	74
ผลกระทบต่อพระพุทธศาสนา.....	74
ผลกระทบต่อศาสนธรรม.....	74
ผลกระทบต่อศาสนบุคคล	81
ผลกระทบต่อสังคม.....	90
6 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	102

สรุปผล.....	103
อภิปรายผล.....	108
ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	124
ภาคผนวก ก นุคลานุกรม	125
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	129
ภาคผนวก ค สำนักศาสนศึกษา	137
ประวัติผู้วิจัย	138

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 การศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน.....	21
2 โครงสร้างด้านการปกครองของคณะสงฆ์	24
3 การบริหารการศึกษาแผนกนักรวมและแผนกบาลี	24
4 กรอบแนวคิดในการศึกษา	40
5 การบริหารการศึกษาคณะสงฆ์จังหวัดสงขลา	65

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนผู้เข้าสอบนักธรรมระหว่างปี 2542 – 2545	40
2 จำนวนผู้เข้าสอบบาลีระหว่างปี 2543 -2546	41
3 จำนวนผู้เรียนแผนกสามัญศึกษาระหว่างปี 2544 -2545	42
4 จำนวนผู้เรียนธรรมศึกษาระหว่างปี 2543 -2545	43
5 จำนวนผู้เข้าสอบและสอบได้แผนกบาลีปี 2546	51
6 จำนวนผู้เข้าสอบและสอบได้แผนกธรรมปี 2545	52
7 จำนวนผู้ขาดสอบและสอบตกแผนกบาลี ปี 2545	70
8 จำนวนผู้เข้าเรียนธรรมศึกษาปี 2545.....	85